

דַּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרַבְקָה, דְהִוָּה (שיר השירים ב)
שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דַּאֲינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים.
מְנִי לְעַבְדֵּיהּ מְטַטְרוֹן, (בראשית כד) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן
תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי שְׁמָה, דַּאִיהוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא,
דְהָא מְצֹה אִיהוּ נַפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תוֹרָה.
וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתִיבְתָן, לֹא הַמְדַרְשׁ
הוּא הָעִיקָר אֶלָּא הַמְעַשָּׂה. וּבִאֲתָר
אַחְרָא אָמְרוּ, כָּל שְׂרֵאֲת חֲטָאוּ קוּדְמַת
לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מְתַקְיִמַת וְכוּ'. יִרְאֵת
חֲטָאוּ, אִימָא עֲלָא, תְּשׁוּבָה. חַכְמָה, אַפָּא
עֲלָא. כַּד אַקְדִּים ה' זְעִירָא, דַּאִיְהִי מְצֹה,
שְׂרִיא עֲלֵיהּ תוֹרָה, דַּאִיְהוּ ו'. וְכַד אַקְדִּים
יִרְאֵה לְחַכְמָה, דַּאִיְהִי ה' עֲלָא, שְׂרִיא עֲלֵיהּ
חַכְמָה, דַּאִיְהִי י'. וְאַקְרִי בְּן. וּמְפָאן, (דברים יד)
בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

דְמוּת של רבקה, שהיתה שושנה
בין החוחים, שהם רשעים
גמורים - צוה למטטרוֹן עבדו:
השמר לך פן תשיב את בני
שמה, שהיא רוח הקדש. שהרי
מצוה היא נפש, רוח היא תורה.
ולכן פרשוה בעלי המשנה, לא
המדַרש הוא העקר אלא
המעשה. ובמקום אחר אמרו,
כל שיראת חטאו קודמת
לחכמתו, חכמתו מתקיימת וכו'.
יראת חטאו - האם העליונה,
תשובה. חכמה - האב העליון.
כשפקדים ה' קטנה, שהיא
מצוה, שורה עליו תורה, שהיא
ו'. וכשפקדים יראה לחכמה,
שהיא ה' העליונה, שורה עליו
חכמה, שהיא י', ונקרא בן.
ומפאן (דברים יד) בנים אתם לה'
אלהיכם.

וְהָאִי אִיהוּ (שמות ג) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה
זְכָרִי ו"ה. שְׁמִי עִם י"ה, שֵׁם"ה. זְכָרִי
עִם ו"ה, רמ"ח. וְכִלְהוּ תְרִי"ג. דְהֵיִינוּ תְרִי"ג
פְקוּדִין, דַּאֲתִיְהִיבוּ לְבַנִּין קְדִישִׁין, לְמַהוּי לוֹן
חוּלְקָא בְשָׁמִיָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) כִּי
חִלַּק י"י עַמּוֹ.

וזהו (שמות ג) זה שמי י"ה - י"ה -
לעולם, וזה זכרי - ו"ה. שמי עם
י"ה - שם"ה. זכרי עם ו"ה -
רמ"ח. וכלם תרי"ג, שהינו
תרי"ג מצוות שנתנו לבנים
קדושים להיות להם חלק בשמו.
זהו שכתוב (דברים לב) כִּי חִלַּק ה'
עמו.

וְכַשְׁמַקְדִּים תוֹרָה לְמְצוּהָ, או חַכְמָה לְיִרְאָה.
אַתְהַפֵּךְ שְׁמִיָּה עֲלֵיהּ לְנוֹקְבָא, מִדַּת הַדִּין,
כְּגוּוֹנָא דָּא הוּוה"י. דַּאֲתְהַפֵּךְ לִיָּה כְּלָא לְדִינָא,
וְקָשִׁין מְזוּנֹתֵינוּ בְּאוּרִייתָא, פְּקִרְיעַת יָם סוּף.
וּכְגוּוֹנָא דָּא פּוּרְקָנָא, אִם זְכוּ יִפְקוּן בְּרַחְמֵי,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל לָהּ
וְהַמְלִיטָה זְכָר, וַיִּפְקוּן בְּרַחְמֵי. וְאִי לָאו
אַקְדִּים רַחְמֵי, וַיִּפְקוּן בְּצַעְרָא. וְשִׁפִּיר
דַּאֲקִדִּים צַעְרָא וְדִינָא לְרַחְמֵי. וּבְגִין דָּא
אוֹקְמוּהָ רְבוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, מְאִרֵי
מְתַנִּיתִין לְפּוּם צַעְרָא אַגְרָא.

וכשפקדים תורה למצוה או
חכמה ליראה, מתהפך שמו
עליו לנֹקְבָה, מדת הדין, כמו זה
- הוה"י. שמתהפך לו הכל לדין,
וקשים מזונותיו בתורה כמו
קריעת ים סוף. וכמו זה הגאולה,
אם זכו - יצאו ברחמים, זהו
שכתוב (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל
לָהּ וְהַמְלִיטָה זְכָר, וַיִּצְאוּ
בְּרַחְמֵים. ואם לא - מקדים
הרחמים, ויצאו בצער. ויפה
שהקדים צער ודין לרחמים.
ולכן פרשוה רבותינו זכרונם
לברכה בעלי המשנה, לפום
צערא אגרא.

וּמְפָאן דְנַפְשָׁא, מְקוּדָם דְנַפְקַת אִית לָהּ

וּצִיאַת הַנֶּפֶשׁ, מְקוּדָם שְׂוִיצַאֲת